

UNIVERSITAT DE BARCELONA
DIVISIÓ DE CIÈNCIES DE LA SALUT
FACULTAT DE PSICOLOGIA

DEPARTAMENT DE PERSONALITAT, AVALUACIÓ I TRACTAMENT PSICOLÒGIC

ANÀLISI CONCEPTUAL DEL FENOMEN BILINGÜE.
AVALUACIÓ DEL RENDIMENT ESCOLAR EN
LLENGUA CATALANA i CASTELLANA

Autor: Àngel FORNER i MARTINEZ

Direcció: Dra. Maria Fornés i Santacana

BARCELONA 1990

TAULA 11, ERRORS ORTOGRÀFICS (DICTATS) Nivell 4t d'EGB FASE-87

	DICTAT CATALÀ			DICTAT CASTELLÀ		signif. diferen.
	n	X	s	X	s	
FASE-87						
GRUP I-87 (llengua entorn: català)						
E. St. Lluís G.	8	4	3	8	5	
E. Tabor	8	2	2	3	1	
C. P. Sgda. Fam.	8	6	5	11	7	
RESUM GRUP I-87	24	4	4	7	6	p<.000
GRUP II-87 (llengua entorn: cat. i cast.)						
E. Montserrat	8	7	7	8	6	
E. T. Prof. Clot	8	5	4	4	3	
C. P. F. Fargas	8	2	1	7	4	
RESUM GRUP II-87	24	5	6	6	5	N.S.
GRUP III-87 (llengua entorn: castellà)						
C. P. St. J.Oriol	8	7	5	8	7	
C. P. Pla Boet	8	13	2	18	5	
C. P. Camí Mig	8	5	5	14	5	
RESUM GRUP III-87	24	7	5	12	6	p<.000
Sig.dif.entre grups						
		<u>català</u>		<u>castellà</u>		
GRUP I-87 / GRUP II-87		N.S.		N.S.		
GRUP I-87 / GRUP III-87		p<.008		p<.003		
GRUP II-87 / GRUP III-87		N.S.		p<.000		

Taula 11. Errors ortogràfics. Indicació de la X i la s de cada escola i de cada grup d'escoles, per als errors en el dictat en català i castellà. Resultats de 4rt.d'EGB FASE-87, expressats segons la llengua d'aplicació. Anàlisi significació diferència de mitjanes intra/intergrups.

TAULA 11, ERRORS ORTOGRÀFICS (DICTATS) Nivell 5è.d'EGB FASE-87

	DICTAT CATALÀ			DICTAT CASTELLÀ		signif. diferen.
	n	X	s	X	s	
FASE-87						
GRUP I-87 (llengua entorn:català)						
E. Tabor	8	3	2	7	5	
C. P. Sgda. Fam.	8	5	3	12	5	
RESUM GRUP I-87	16	4	2	9	6	p<.000
GRUP II-87 (llengua entorn: cat. i cast.)						
E. Montserrat	8	2	4	3	2	
C. P. F. Fargas	8	5	6	8	10	
RESUM GRUP II-87	16	4	6	6	8	p<.02
GRUP III-87 (llengua entorn: castellà)						
C. P. St. J.Oriol	8	11	6	6	4	
C. P. Pla Boet	8	16	10	6	6	
C. P. Camí Mig	8	8	4	11	6	
RESUM GRUP III-87	24	10	7	8	6	p<.04
Sig. dif. entre grups						
		<u>català</u>		<u>castellà</u>		
GRUP I-87 / GRUP II-87		N.S.		N.S.		
GRUP I-87 / GRUP III-87		p<.000		N.S.		
GRUP II-87 / GRUP III-87		p<.001		N.S.		

Taula 11,5. Errors ortogràfics. Indicació de la X i la s de cada escola i de cada grup d'escoles, per als errors en el dictat en català i castellà. Resultats de 5è d'EGB FASE-87, expressats segons la llengua d'aplicació. Anàlisi significació diferència de mitjanes intra/intergrups.

TAULA 11, ERRORS ORTOGRÀFICS (DICTATS) Nivell 6è d'EGB FASE-87

	DICTAT CATALÀ			DICTAT CASTELLÀ		signif. diferen.
	n	X	s	X	s	
FASE-87						
GRUP I-87 (llengua entorn: català)						
E. St. Lluís G.	8	14	5	8	4	
E. Tabor	8	8	3	4	2	
RESUM GRUP I-87	16	11	5	6	4	p<.000
GRUP II-87 (llengua entorn: cat. i cast.)						
E. Montserrat	8	17	11	11	9	
E. T. Prof. Clot	8	16	9	8	3	
C. P. P. Viana	8	19	12	8	3	
RESUM GRUP II-87	24	17	10	10	7	p<.000
GRUP III-87 (llengua entorn: castellà)						
C. P. Pla Boet	8	13	4	8	5	
C. P. Camí Mig	8	19	7	8	2	
RESUM GRUP III-87	16	16	6	8	4	p<.000
Sig. dif. entre grups						
		<u>català</u>		<u>castellà</u>		
GRUP I-87 / GRUP II-87		p<.01		p<.02		
GRUP I-87 / GRUP III-87		p<.01		N.S.		
GRUP II-87 / GRUP III-87		N.S.		N.S.		

Taula 11. Errors ortogràfics. Indicació de la X i la s de cada escola i de cada grup d'escoles, per als errors en el dictat en català i castellà. Resultats de 6è d'EGB FASE-87, expressats segons la llengua d'aplicació. Anàlisi significació diferència de mitjanes intra/intergrups.

TAULA 11, ERRORS ORTOGRÀFICS (DICTATS) Nivell 7è d'EGB FASE-87

	DICTAT CATALÀ			DICTAT CASTELLÀ		signif. diferen.
	n	X	s	X	s	
FASE-87						
GRUP I-87 (llengua entorn: català)						
E. St. Lluís G.	8	10	9	7	6	
E. Tabor	8	8	4	6	3	
RESUM GRUP I-87	16	9	7	7	6	N.S.
GRUP II-87 (llengua entorn: cat. i cast.)						
E. Montserrat	8	12	7	6	5	
E. T. Prof. Clot	8	14	8	7	4	
C. P. F. Fargas	8	8	5	3	3	
RESUM GRUP II-87	24	11	7	6	5	p<.000
GRUP III-87 (llengua entorn: castellà)						
C. P. St. J.Oriol	16	15	6	7	3	
C. P. Pla Boet	8	26	15	11	10	
RESUM GRUP III-87	24	18	12	9	7	p<.000
Sig. dif. entre grups						
			<u>català</u>		<u>castellà</u>	
GRUP I-87 / GRUP II-87			N.S.		N.S.	
GRUP I-87 / GRUP III-87			p<.003		N.S.	
GRUP II-87 / GRUP III-87			p<.01		p<.02	

Taula 11. Errors ortogràfics. Indicació de la X i la s de cada escola i de cada grup d'escoles, per als errors del dictat en català i castellà. Resultats de 7è d'EGB FASE-87, expressats segons la llengua d'aplicació. Anàlisi significació diferència de mitjanes intra/intergrups.

TAULA 11₈ ERRORS ORTOGRÀFICS (DICTATS) Nivell 8è d'EGB FASE-87

	DICTAT CATALÀ			DICTAT CASTELLÀ		signif. diferen.
	n	X	s	X	s	
FASE-87						
GRUP I-87 (llengua entorn: català)						
E. St. Lluís G.	8	5	3	3	2	
E. Tabor	8	7	3	6	2	
E. Puigllat	8	8	4	7	4	
RESUM GRUP I-87	24	7	4	5	3	p<.01
GRUP II-87 (llengua entorn: cat. i cast.)						
E. Montserrat	8	7	4	6	7	
E. T. Prof. Clot	8	4	3	2	2	
C. P. P.Viana	8	10	6	4	2	
C. P. F. Fargas	8	7	3	3	2	
RESUM GRUP II-87	32	7	5	4	6	p<.008
GRUP III-87 (llengua entorn: castellà)						
C. P. St. J.Oriol	8	13	7	8	4	
C. P. Pla Boet	8	14	7	3	2	
RESUM GRUP III-87	16	14	7	6	4	p<.000

Sig. dif. entre grups

	<u>català</u>	<u>castellà</u>
GRUP I-87 / GRUP II-87	N.S.	N.S.
GRUP I-87 / GRUP III-87	p<.000	N.S.
GRUP II-87 / GRUP III-87	p<.000	N.S.

Taula 11₇. Errors ortogràfics. Indicació de la X i la s de cada escola i de cada grup d'escoles, per als errors del dictat en català i castellà. Resultats de 8è d'EGB FASE-87, expressats segons la llengua d'aplicació. Anàlisi significació diferència de mitjanes intra/intergrups.

COMENTARIS referents als errors ortogràfics en els dictats en català i castellà

El fet de disposar de dictats diferents per a cada nivell d'EGB dificulta de comparar directament els resultats obtinguts entre diferents nivells proposats d'EGB, amb tot, és evident que a la praxi escolar els dictats s'acomoden als nivells educatius de cada nivell acadèmic. Cal exceptuar d'aquesta observació els dictats per a 6è, 7è i 8è d'EGB que tenien els mateixos textos.

FASE-82

Hem realitzat una comparació de resultats de la correcció ortogràfica en l'escriptura de dictats en català i castellà, entre diverses escoles agrupades segons el criteri de "llengua d'escola" (GRUP A-82, escoles amb llengua d'ensenyament: català; GRUP B-82, escoles amb llengua d'ensenyament: castellà).

L'anàlisi de les diferències de mitjanes entre la correcció ortogràfica en català i castellà, per a cada nivell d'EGB que hem analitzat ens indica que pràcticament sempre hi ha diferències significatives. El sentit d'aquestes diferències és del següent ordre:

En el GRUP A-82 (llengua d'escola: català) les diferències són a favor de la correcció ortogràfica catalana en els nivells des de 1r fins a 5è d'EGB, i a favor de la correcció ortogràfica castellana en els nivells de 6è i 7è d'EGB. A 8è d'EGB no trobem diferències significatives entre els errors comesos en els dictats en català i castellà. Recordem que els alumnes d'aquests tres nivells (6è, 7è i 8è d'EGB) havien seguit l'escolaritat bàsica en llengua castellana fins a 4t o 5è d'EGB on havien canviat de llengua d'ensenyament (a la catalana).

El GRUP B-82 (llengua d'escola: castellà) també presenta diferències significatives en la correcció ortogràfica entre català i castellà, sempre favorable a una major correcció en l'escriptura castellana (excepte a 1r d'EGB).

COMPARANT el GRUP A-82 i B-82 en els nivells superiors (6è, 7è i 8è d'EGB) els alumnes del GRUP A-82 (llengua d'escola: català, però aprenentatge inicial fins a 4t o 5è d'EGB en castellà) manifestaven major domini (diferència significativa) de l'ortografia catalana i castellana que no pas els alumnes dels mateixos nivells del GRUP B-82 (llengua d'escola: castellà). S'hauria d'exceptuar, de l'afirmació que acabem de fer, la correcció ortogràfica en l'escriptura castellana de 8è d'EGB on els resultats entre tots dos grups (A-82 i B-82) no difereixen significativament.

Pels altres nivells (des de 1r fins a 5è d'EGB), en la comparació en la correcció ortogràfica catalana entre els dos grups (A-82 i B-82) el GRUP A-82 era molt superior (a tots els nivells la diferència era significativa); i per la castellana, els resultats eren molt semblant, no diferien significativament ni a 1r ni a 4t ni a 5è d'EGB.

FASE-87

El GRUP I-87 (llengua de l'entorn: català, coincident amb la llengua de l'escola) pràcticament fins a 6è d'EGB obté millor rendiment en la correcció ortogràfica del català. Posteriorment, a 7è i 8è d'EGB els resultats de l'ortografia en les dues llengües s'equiparen (no difereixen significativament), i són molt acceptables quan els comparem amb els resultats dels altres grups que estudiem.

El GRUP II-87 (llengua de l'entorn: cat. i cast., llengua de l'escola: català) presenta resultats similars, que no difereixen significativament, en la correcció ortogràfica en català i castellà fins a 5è d'EGB. A partir de

6è d'EGB millora significativament el rendiment en llengua castellana. És el grup amb major correcció en l'escriptura castellana quan el comparem amb els resultats dels altres dos grups.

El GRUP III-87 (llengua de l'entorn: castellà, llengua d'escola; català) igualment com el grup anterior ofereix resultats paral·lels entre català i castellà (sense diferenciar-se significativament) en els primers nivells, fins a 4t d'EGB. A partir de 5è d'EGB millora significativament els resultats en l'ortografia castellana comparant-los amb la catalana.

COMPARACIÓ FASE-82 / FASE-87

La millora general en la correcció ortogràfica catalana es fa evident i manifesta en la FASE-87 a diferència de la fase d'aplicació anterior (FASE-82). També als nivells superiors de l'EGB, l'ortografia castellana millora comparativament.

La gran influència que els errors d'accentuació tenien sobre la correcció/incorrecció ortogràfica, per a les dues llengües, en la FASE-82 (recordem que els comptabilitzàvem a partir de 6è d'EGB, sobre un total màxim de 21 errors) ha disminuït de forma considerable en la FASE-87. Analitzant els resultats de les dues fases (FASE-82 i FASE-87) per als nivells de 6è, 7è i 8è d'EGB (on s'han aplicat els mateixos textos a tots tres nivells) s'aprecia clarament la disminució del total d'errors (la major correcció ortogràfica) en la FASE-87

3. ANÀLISI PARCIAL DELS ERRORS ORTOGRÀFICS

Resultats de les anàlisis diferenciades de cadascuna de les categories d'errors ortogràfics que s'han considerat rellevants en la correcció/incorrecció ortogràfica: ERROR 1, ERROR 2, ERROR 3, ERROR 4.

3.1. ERROR 1. Representació de fonemes d'una llengua per grafemes de l'altra, en els dictats en llengua catalana i castellana. Càlcul d'individus que cometen aquest error una o més vegades en cada dictat.

**TAULA 12. TAULA RESUMIDA DE L'ERROR 1:
% subjectes que el cometen**

GRUP/NIVELLS	1r	2n	3r	4t	5è	6è	7è	8è	TOTAL
FASE-82									
GRUP A-82 (llengua escola: català)									
dictat cat.	5%	6%	4%	4%	3%	8%	13%	9%	6%
dictat cast.	60%	53%	9%	8%	6%	8%	6%	6%	23%
GRUP B-82 (llengua escola: castellà)									
dictat cat.	75%	53%	16%	15%	9%	31%	25%	38%	38%
dictat cast.	-	-	-	-	-	-	-	-	0%
FASE-87									
GRUP I-87 (llengua entorn: català)									
dictat cat.	-	4%	6%	4%	-	-	4%	-	3%
dictat cast.	13%	83%	38%	8%	6%	13%	6%	13%	24%
GRUP II-87 (llengua entorn: cat. i cast.)									
dictat cat.	-	-	-	13%	-	9%	4%	6%	5%
dictat cast.	38%	58%	15%	17%	18%	18%	4%	4%	18%
GRUP III-87 (llengua entorn: castellà)									
dictat cat.	-	5%	-	8%	8%	13%	13%	25%	9%
dictat cast.	50%	83%	6%	21%	-	13%	17%	-	25%

Taula 12. Tant per cent d'alumnes que cometen l'ERROR 1 en el dictat català i castellà. Diferenciats per nivells d'EGB, per la FASE-82/FASE-87, i per grups.

COMENTARIS referents als errors del tipus 1 (ERROR 1) en els dictats en català i castellà. Aquest error consisteix en la representació de fonemes d'una llengua per grafemes de l'altra

Per les característiques de l'ERROR 1 (interferència entre grafemes i fonemes del català i castellà en l'escriptura en llengua castellana i catalana) hem evitat d'analitzar els resultats corresponents a 1r d'EGB degut a què es tracta d'un nivell inicial de l'aprenentatge lecto-escriptor, i està molt influenciat per la llengua d'escola en la que es comença a aprendre a escriure.

FASE-82

El GRUP A-82 (llengua d'escola: català), excepte a 2n d'EGB (on apareixia un 53% d'alumnes que cometien d'ERROR 1 en l'escriptura castellana una o més vegades), els altres nivells d'EGB els percentatges d'alumnes que cometien aquest error eren molt similars per als resultats dels dictats en català i castellà.

En el GRUP A-82 es produïa un major nombre de traspassos o "prèstecs" entre grafemes i fonemes de les dues llengües analitzades, que no pas en el grup B-82.

Contràriament, el GRUP B-82 (llengua d'escola: castellà) no cometia, en absolut, aquest error (ERROR 1) en l'escriptura en castellà; i en l'escriptura catalana, el percentatge d'alumnes que traspassaven grafemes castellans per representar fonemes catalans era molt important, de l'ordre del 38% del total de la mostra, i especialment freqüents en els nivells inicials (2n d'EGB) -aprenentatge escriptor en la llengua d'escola- i en els finals (6è, 7è i 8è d'EGB) -desconeixement acadèmic de la llengua catalana-.

Així, doncs, mentrestant el GRUP A-82 presentava interferències de tipus ortogràfic entre el català (llengua d'escola) i el castellà (llengua majoritària), el GRUP B-82 (on coincidien llengua d'escola i llengua majoritària - castellà-) manifestava un important desconeixement ortogràfic del català. Aquest desconeixement era més gran en els nivells inicials de l'escolaritat (on la llengua d'escola afecta de manera important l'aprenentatge lecto-escriptor) i als nivells finals de l'escolaritat (indicant l'oblit escolar de la llengua catalana); els nivells intermedis (3r, 4t i 5è d'EGB), on s'havia començat l'aprenentatge de la llengua catalana, manifestaven un menor nombre (tant per cent) d'individus que cometien l'ERROR 1.

FASE-87.

En la segona fase, tots tres grups: I-87 (llengua d'escola: català, llengua de l'entorn: català), II-87 (llengua d'escola: català, llengua de l'entorn: cat. i cast.) i III-87 (llengua d'escola: català, llengua de l'entorn: castellà) manifesten clarament la influència de la llengua d'escola (més correcció en català que no pas en castellà) traspasant major nombre de grafemes catalans a l'escriptura castellana que no pas a l'inrevés.

Igualment, com en la fase anterior, els percentatges d'alumnes que cometen aquest error a 2n d'EGB (període d'aprenentatge de la lecto-escriptura) indiquen la influència de la llengua d'escola.

També es pot apreciar l'efecte de la llengua de l'entorn: menor correcció en l'escriptura catalana en el grup culturalment menys catalanitzat (GRUP III-87). Cal destacar el nivell de correcció (el baix tant per cent d'alumnes amb l'ERROR 1) que mostra el grup II-87 per ambdues llengües.

3.2. ERROR 2. Errors ortogràfics en el dictat en català i castellà. Anàlisi i resultats de la quantitat d'errors comesos (errors que afecten la normativa ortogràfica). L'error en l'accentuació es comptabilitza a partir de 6è d'EGB. Presentem els resultats i les anàlisis de la significació de mitjanes intergrups.

3.2.1. Resultats de la quantitat total d'errors ortogràfics. Puntuacions de cada nivell d'EGB.

TAULA 13. RESULTATS DE LA QUANTITAT D'ERRORS ORTOGRÀFICS: ERROR 2.

FASE-82

Niv.	1r			2n			3r			4t			5è			6è			7è			8è		
	n	X	s	n	X	s	n	X	s	n	X	s	n	X	s	n	X	s	n	X	s	n	X	s
GRUP A																								
cat.	40	6	5	32	5	5	32	5	3	24	7	5	32	12	12	24	27	14	16	16	11	32	15	9
cast.	39	8	5	30	6	5	32	8	5	24	10	7	32	10	8	24	7	5	16	6	4	32	8	9
GRUP B																								
cat.	20	13	8	30	14	8	29	10	6	39	23	13	20	30	12	15	46	21	14	34	18	27	30	9
cast.	24	13	8	36	7	6	32	5	4	52	8	8	23	13	8	16	13	8	16	8	8	32	8	7

FASE-87

I																								
cat.	16	5	4	24	1	1	16	1	1	24	1	1	16	1	1	16	6	3	16	5	4	24	4	3
cast.	16	7	2	24	5	2	16	4	3	24	4	3	16	5	3	16	4	3	16	4	3	16	4	3
II																								
cat.	16	1	1	16	1	2	16	1	1	24	1	1	16	1	1	24	7	8	24	6	4	32	4	3
cast.	16	2	1	16	4	3	16	2	2	24	3	3	16	3	3	24	6	5	24	3	3	32	3	2
III																								
cat.	16	6	1	24	3	2	16	1	1	24	1	1	24	1	1	16	8	3	24	8	4	16	7	4
cast.	16	8	1	24	5	3	16	5	3	24	7	3	24	3	3	16	5	3	24	5	3	16	3	3

Taula 13. Resultats corresponents a la X i la s del nombre d'errors ortogràfics en el dictat en català i castellà, per a cada nivell d'EGB, agrupant les dades per fases d'aplicació i per grups (vegeu NOTA). Els errors d'accentuació només els hem comptabilitzat a partir de 6è d'EGB.

NOTA. A la Taula 13 els grups indicats corresponen a GRUP A-82 (alumnes d'escoles amb llengua d'ensenyament catalana), GRUP B-82 (alumnes d'escoles amb llengua d'ensenyament castellana). GRUP I-87 (alumnes d'escoles ubicades en entorns catalanoparlants), GRUP II-87 (alumnes d'escoles ubicades en entorns catalans i castellans), i GRUP III-87 (alumnes d'escoles ubicades en entorns castellanoparlants).

3.2.2. ERROR 2. Anàlisi de la significació de la diferència de mitjanes intergrups, per a cada nivell d'EGB dels errors d'ortografia comesos en el dictat en català i castellà. Indicació del grup amb major correcció (significativa) en cada llengua.

TAULA 14 ERROR 2. SIGNIFICACIÓ DIFERÈNCIA DE MITJANES. FASE-82.

NIVELL	GRUPS	DICTAT	SIGNIF.DIF.	MAJOR CORRECCIÓ
1r	A-82/B-82	català	p<.01	A-82
		castellà	p<.01	A-82
2n	A-82/B-82	català	p<.01	A-82
		castellà	N.S.	-
3r	A-82/B-82	català	p<.01	A-82
		castellà	N.S.	-
4t	A-82/B-82	català	p<.01	A-82
		castellà	N.S.	-
5è	A-82/B-82	català	p<.01	A-82
		castellà	N.S.	-
6è	A-82/B-82	català	p<.01	A-82
		castellà	N.S.	-
7è	A-82/B-82	català	p<.01	A-82
		castellà	N.S.	-
8è	A-82/B-82	català	p<.01	A-82
		castellà	N.S.	-

Taula 14. Anàlisi de significació de la diferència de mitjanes entre les quantitats d'errors ortogràfics comesos en els dictats en llengua catalana i castellana. Resultats de l'anàlisi intergrups del mateix nivell d'EGB, FASE-82. Indicació del grup (vegeu NOTA) amb major correcció ortogràfica.

NOTA. El GRUP A-82 correspon a alumnes d'escoles amb llengua d'ensenyament catalana. El GRUP B-82 correspon a alumnes d'escoles amb llengua d'ensenyament castellana.

TAULA 15 ERROR 2. SIGNIFICACIÓ DIFERÈNCIA DE MITJANES. FASE-87.

NIVELL	GRUPS	DICTAT	SIGNIF.DIF.	MAJOR CORRECCIÓ
1r	I-87 / II-87	català	p<.000	II-87
		castellà	p<.000	II-87
	I-87 / III-87	català	N.S.	
		castellà	p<.000	I-87
	II-87 / III-87	català	p<.000	II-87
		castellà	p<.000	II-87
2n	I-87 / II-87	català	N.S.	-
		castellà	N.S.	-
	I-87 / III-87	català	p<.000	I-87
		castellà	N.S.	-
	II-87 / III-87	català	p<.009	II-87
		castellà	N.S.	-
3r	I-87 / II-87	català	N.S.	-
		castellà	p<.03	II-87
	I-87 / III-87	català	p<.004	I-87
		castellà	N.S.	-
	II-87 / III-87	català	N.S.	-
		castellà	p<.000	II-87
4t	I-87 / II-87	català	N.S.	-
		castellà	N.S.	-
	I-87 / III-87	català	N.S.	-
		castellà	p<.000	I-87
	II-87 / III-87	català	N.S.	-
		castellà	p<.000	II-87
5è	I-87 / II-87	català	N.S.	-
		castellà	p<.02	II-87
	I-87 / III-87	català	N.S.	-
		castellà	p<.009	III-87
	II-87 / III-87	català	N.S.	-
		castellà	N.S.	-

NIVELL	GRUPS	DICTAT	SIGNIF.DIF.	MAJOR CORRECCIÓ
6è	I-87 / II-87	català	N.S.	-
		castellà	N.S.	-
	I-87 / III-87	català	p<.02	I-87
		castellà	N.S.	-
	II-87 / III-87	català	N.S.	-
		castellà	N.S.	-
7è	I-87 / II-87	català	N.S.	-
		castellà	N.S.	-
	I-87 / III-87	català	p<.005	I-87
		castellà	N.S.	-
	II-87 / III-87	català	p<.01	II-87
		castellà	p<.006	II-87
8è	I-87 / II-87	català	N.S.	-
		castellà	N.S.	-
	I-87 / III-87	català	p<.001	I-87
		castellà	N.S.	-
	II-87 / III-87	català	p<.001	II-87
		castellà	N.S.	-

Taula 15. Anàlisi de significació de la diferència de mitjanes entre les quantitats d'errors ortogràfics comesos en els dictats en llengua catalana i castellana. Resultats de l'anàlisi intergrups del mateix nivell d'EGB, FASE-87 d'aplicació. Indicació del grup (vegeu NOTA) amb major correcció ortogràfica.

NOTA. El GRUP I-87 correspon a alumnes d'escoles ubicades a entorns catalanoparlants. El GRUP II-87 correspon a alumnes d'escoles ubicades a entorns simultàniament catalans i castellans. El GRUP III-87 correspon a alumnes d'escoles ubicades a entorns castellanoparlants.

COMENTARIS referents als errors del tipus 2 (ERROR 2) en els dictats en català i castellà. Aquest error representa pròpiament els errors ortogràfics

FASE-82

El GRUP A-82 (llengua d'escola: català) presentava resultats similars en el nombre d'errors ortogràfics (ERROR 2), en català i castellà, fins a 5è d'EGB. Al cicle superior (6è, 7è i 8è d'EGB) la correcció ortogràfica castellana era significativament superior a la catalana (recordem que es tractava d'alumnes que havien iniciat l'escolaritat en castellà, fins a 4t o 5è d'EGB).

En el GRUP B-82 (llengua d'escola: castellà), la correcció ortogràfica castellana sempre superava la catalana, excepte per a 1r d'EGB (nivell d'escassa significació en l'avaluació de l'ortografia, per tractar-se d'una fase d'aprenentatge inicial de l'escriptura). Els resultats en la correcció ortogràfica castellana eren similars en els dos grups (A-82, B-82).

FASE-87

Excepte per a 1r d'EGB (nivell d'escassa significació en l'avaluació ortogràfica, on el grup menys afavorit és el GRUP III-87 -entorn castellanoparlant- perquè probablement depèn molt més de l'escola per l'aprenentatge de la lecto-escriptura), en tots els altres nivells de tots els grups (GRUP I-87, entorn catalanoparlant; GRUP II-87, entorn catalano/castellanoparlant; GRUP III-87, entorn castellanoparlant) la correcció ortogràfica per a les dues llengües és pràcticament equivalent entre els grups i per a les dues llengües (català i castellà).

COMPARACIÓ FASE-82 / FASE-87. Millora important en la correcció ortogràfica de les dues llengües en la FASE-87. La

quantitat d'errors ortogràfics ha disminuït substancialment a la segona fase de l'estudi (FASE-87).

Quan la llengua d'escola és el català (grups: A-82 - nivells des de 1r fins a 5è d'EGB -, I-87, II-87 i III-87) la correcció ortogràfica en català i castellà és molt similar, pràcticament igual. En el cas contrari, llengua d'escola: castellà (grups: B-82, i nivells 6è, 7è i 8è d'EGB del GRUP A-82), la correcció en castellà és similar a la dels grups citats anteriorment, però en l'escriptura catalana es dupliquen i tripliquen el nombre d'errors ortogràfics.

De l'anàlisi de la significació de la diferència de mitjanes inter-grups, per a l'ERROR 2, se'n desprenen els següents comentaris:

En la FASE-82, en els casos de diferència significativa, en un mateix nivell d'EGB, entre els resultats de la correcció ortogràfica en català o castellà, per als grups A-82 i B-82, sempre, aquesta diferència, és en favor de la llengua d'escola, és a dir, quan la diferència és a favor del català, correspon sempre al grup A-82 (llengua d'escola: català). En cap cas (excepte a 1r d'EGB), però, hem trobat el GRUP B-82 (llengua d'escola: castellà) amb significativa superioritat en la correcció ortogràfica sobre el GRUP A-82.

A la FASE-87, on tots els grups tenen com a llengua d'ensenyament el català, observem com el grup que en cap cas (en cap nivell, ni en cap comparació intergrups) millora significativament el seu rendiment ortogràfic respecte dels altres grups, és el GRUP III-87 (escoles en entorns castellanoparlants). Pel contrari, el grup que més vegades es presenta significativament amb major correcció ortogràfica que els altres grups, és el GRUP II-87 (escoles en entorns catalano/castellanoparlants). Probablement els tipus d'escoles (la ubicació i la població que atenen) són la causa de les diferències observades.

3.3. ERROR 3. Errors en els dictats a causa de l'aplicació de normes ortogràfiques que són oposades/contràries entre la llengua catalana i castellana. S'han comptabilitzat els alumnes que cometien l'ERROR 3 dues o més vegades.

TAULA 16 **TAULA RESUMIDA DE L'ERROR 3:**
% subjectes que el cometen

GRUP/NIVELLS		1r	2n	3r	4t	5è	6è	7è	8è	TOTAL
FASE-82										
GRUP A-82 (llengua escola: català)										
dictat cat.	*	3%	3%	4%	9%	21%	25%	19%		11%
dictat cast.	*	67%	43%	25%	19%	4%	6%	3%		25%
GRUP B-82 (llengua escola: castellà)										
dictat cat.	*	93%	62%	59%	55%	27%	36%	22%		54%
dictat cast.	*	3%	3%	2%	4%	6%	6%	3%		3%
FASE-87										
GRUP I-87 (llengua entorn: català)										
dictat cat.	*	3%	6%	3%	13%	19%	8%	12%		9%
dictat cast.	*	75%	69%	83%	81%	38%	31%	13%		56%
GRUP II-87 (llengua entorn: cat. i cast.)										
dictat cat.	*	6%	31%	21%	6%	17%	13%	3%		13%
dictat cast.	*	75%	69%	71%	63%	46%	25%	19%		55%
GRUP III-87 (llengua entorn: castellà)										
dictat cat.	*	4%	19%	25%	29%	25%	13%	13%		18%
dictat cast.	*	88%	81%	92%	54%	38%	33%	25%		60%

Taula 16. Tant per cent d'alumnes que cometen l'ERROR 3 en el dictat català i castellà. Diferenciats per nivells d'EGB, per la FASE-82/FASE-87, i per grups.

NOTA. L'ERROR 3 no s'ha analitzat a 1r d'EGB perquè es considera que a l'escola encara no s'introdueix amb rigor l'ortografia, i menys per a la llengua que no és la pròpia de l'ensenyament, l'aprenentatge de la qual s'inicia a 3r d'EGB.

COMENTARIS referents als errors del tipus 3 (ERROR 3) en els dictats en català i castellà. Aquests errors consisteixen a aplicar la normativa ortogràfica d'una llengua a l'altra

FASE-82

La llengua predominant en l'ensenyament (català per al GRUP A-82; castellà per al GRUP B-82) feia que els alumnes extrapoleessin la normativa ortogràfica bàsica d'aquesta llengua a l'altra, en l'escriptura. Això ocorria sobretot en el GRUP B-82 per a l'escriptura catalana (de la qual en sabien molt poca, havien d'iniciar el seu aprenentatge a partir de 3r d'EGB).

El GRUP A-82, tot i tenir la llengua castellana com a segona llengua d'aprenentatge escolar (a partir de 3r d'EGB), presentava major correcció en la llengua castellana que no pas el GRUP B-82 en la catalana.

FASE-87

Els resultats globals dels grups de la FASE-87 (totes les escoles amb el català com a llengua vehicular a l'ensenyament) indiquen la major influència de la normativa ortogràfica catalana. Un major tant per cent d'alumnes analitzats apliquen les particularitats ortogràfiques catalanes en l'escriptura castellana. És a dir, novament es posa de manifest la influència de la llengua d'escola.

En els tres grups establerts per la FASE-87, l'ERROR 3 en l'escriptura castellana disminueix notablement a partir de 6è d'EGB. En l'escriptura catalana els resultats d'aquest error afecten un menor nombre d'individus que en els dictats en castellà, i són més estables (ni augmenten ni disminueixen com en l'escriptura castellana), i manifesten la influència de la llengua de l'entorn, ja que, per a l'escriptura catalana, el GRUP I-87 (entorn catalanoparlant) comet menys

ERRORS 3 que no pas el GRUP II-87 (entorn catalano / castellanoparlant), i aquest grup, menys que el GRUP III-87 (entorn castellanoparlant).

3.4. ERROR 4. Anàlisi dels errors d'accentuació comesos en el dictat català i castellà. Dades a partir de 6è d'EGB. Càlcul de la correcció en l'accentuació sobre una possibilitat màxima d'errors de 21 punts. (Els dictats eren els mateixos per als tres nivells superiors: 6è, 7è i 8è d'EGB).

TAULA 17 ERROR 4 CORRECCIÓ EN L'ACCENTUACIÓ DELS DICTATS

FASE-82

NIVELL	GRUP	DICTAT	X	s	(correcció)
6è d'EGB	A-82	català	7	4	31%
		castellà	10	5	46%
	B-82	català	2	2	8%
		castellà	4	4	18%
7è d'EGB	A-82	català	10	5	49%
		castellà	14	5	64%
	B-82	català	2	3	11%
		castellà	6	6	28%
8è d'EGB	A-82	català	11	6	50%
		castellà	11	7	49%
	B-82	català	4	4	20%
		castellà	8	7	36%

NIVELL	GRUP	DICTAT	X	s	(correcció)
FASE-87					
6è d'EGB	I-87	català	17	3	82%
		castellà	19	2	89%
	II-87	català	15	3	74%
		castellà	17	3	81%
	III-87	català	16	2	76%
		castellà	18	2	85%
7è d'EGB	I-87	català	18	3	83%
		castellà	18	2	85%
	II-87	català	17	3	80%
		castellà	19	2	88%
	III-87	català	15	3	70%
		castellà	17	2	80%
8è d'EGB	I-87	català	18	3	90%
		castellà	18	2	91%
	II-87	català	18	2	84%
		castellà	19	2	90%
	III-87	català	16	3	75%
		castellà	17	4	84%

Taula 17. Resultats de les anàlisis sobre la correcció ortogràfica en l'accentuació, sobre un màxim de 21 punts per a cada dictat. S'indica la X i la s corresponent a cada grup, per a cada nivell (6è, 7è i 8è d'EGB), i de cada fase d'aplicació de les proves; indicació del tant per cent de correcció que representen les puntuacions indicades.

NOTA. Els grups A i B de la FASE-82 corresponen als grups d'escoles amb llengua d'ensenyament catalana i castellana, respectivament. Els grups I-87, II-87 i III-87 de la FASE-87 corresponen a escoles ubicades en entorns catalanoparlants, catalano/castellanoparlants, i castellanoparlants, respectivament.

COMENTARIS referents als errors del tipus 4 (ERROR 4) en els dictats en català i castellà. Els comentaris procedeixen de l'anàlisi de l'encert i l'error en l'accentuació en ambdues llengües, a partir de 6è d'EGB

FASE-82

Sempre és superior la correcció ortogràfica en l'accentuació en castellà per als dos grups (A-82, llengua d'escola: català, però els nivells de 6è, 7è i 8è d'EGB havien seguit l'escolaritat en llengua castellana fins a 4t o 5è d'EGB; i GRUP B-82, llengua d'escola: castellà). El GRUP A-82 a 8è d'EGB (nivell final de l'escolaritat bàsica i obligatòria) presentava igual nivell de correcció ortogràfica per a l'accentuació en català com en castellà.

FASE-87

Correcció ortogràfica molt similar entre l'escriptura catalana (mínim=15, màxim=19 encerts sobre 21) i castellana (mínim=17, màxim=19 encerts sobre 21), en tots els grups (I-87, llengua d'escola: català, llengua de l'entorn: català; II-87, llengua d'escola: català, llengua de l'entorn: cat. i cast.; III-87, llengua d'escola: català, llengua de l'entorn: castellà) i per a tots els nivells (6è, 7è i 8è d'EGB). Notable estabilitat en els resultats en els tres nivells analitzats.

COMPARACIÓ FASE-82 / FASE-87. Augment significatiu de la correcció ortogràfica en l'accentuació en la FASE-87, i això per a les dues llengües (català i castellà), als tres grups (I-87, II-87 i III-87) i en els tres nivells analitzats (6è, 7è i 8è d'EGB).

Nota al lector: Les conclusions generals corresponents a aquesta part (PROVA D'ESCRITURA I) estan situades, conjuntament amb les corresponents a Prova d'Esctura II, al final de l'apartat relatiu a Proves d'Esctura.